

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja az Állatorvostudományi Egyetem, Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum

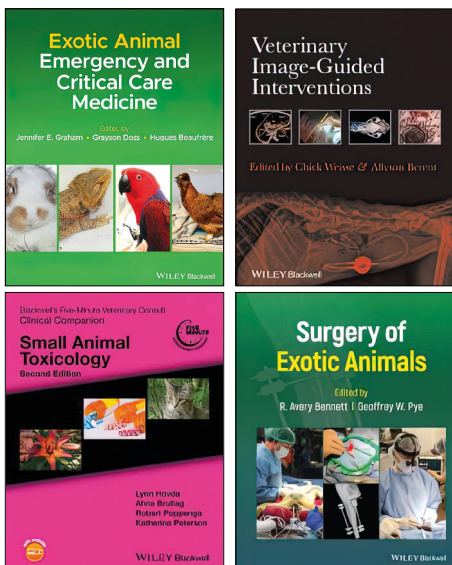
26. évfolyam
(2022)
1. szám

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk az Állatorvostudományi Egyetem Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum és valamennyi használónk nevében mindazoknak, akik a 2021. évben a könyvtárat, levéltárat és múzeumot adományukkal, munkájukkal, tanácsaikkal támogatták.

Állatorvosi e-könyv-ajánló

Az Állatorvostudományi Egyetem könyvtárának beiratkozott olvasói regisztráció után otthonról is elérhetik azt a több mint 38 ezer e-könyvet, amelyeket az egyetem előfizetett a 2022-es évre a ProQuest Library Centralon. A kínálatban nem csak állatorvosi szakkönyvek szerepelnek, de mi az alábbi ajánlóban ezek közül válogattunk:

100 éve jelent meg

1922-ben jelent meg Zimmermann Ágoston Háziállatok anatómiájának kézi atlasza c. kötetének első kiadása. A kötet ismertetése megtalálható egyebek

mellett a Magyar Állatorvosok Lapjában és A Természet c. folyóiratban.

Olvassunk bele most az 1922-ben megjelent ajánlásba és élvezzük a ma már idegenül ható megfogalmazások szépségét: „A szerző a címben jelölt munkában valóban komoly jelentőségű művel lepte meg a felsőbbrendű gerinczes állatok anatómiai berendezései iránt érdeklődőket [...] Az atlasznak, mint a természeti tárgyak közvetlen szemléletét pótló taneszköznek, kiváló fontossága van. Elvontabb bemélyedésnél, összehasonlító irányú tanulmányoknál sehol sem nélkülözhető, s legkevésbé épen a bonczattannál. Különösen a kezdőket támogatja tanulmányaikban, mert a lényeges részletek kidomborítása által megóvja a rendszertelenségek labirintusától. [...] A mai nyomdatechnikai nehézségeket a szerző művének koncentrátsága által győzi le. Tizedfél ívnyi terjedelem mellett 859 rajtot közöl, mely mind éles, apró részletekig áttekinthető, paedagogiai érzékkel és megfontoltsággal kiválasztott kép, melyek összeszerkesztése,

kísérő szöveggel való ellátása kiváló tárgyszeretetet és gondosságot megkövetelő, időtrábló, fáradságos munka volt. A jó papirosra nyomtatott, csinos kiállítású atlasz ára szinte túlzottan mérsékelt, s mindenképpen érdemes arra, hogy a célt, melyet szolgálni hivatott, minél szélesebb körben szolgálhassa.”

A kötet második kiadása 1942-ben jelent meg azonos címmel, de Zimmermann Ágoston és Zimmermann Gusztáv közös munkájának eredményeképpen. Ez a kiadás a Magyar Tudományos Akadémia repozitóriumában szabadon olvasható: <http://real-eod.mtak.hu/id/eprint/9254>

Forrás:

A. S.: Háziállatok anatómiájának kézi atlasza. [Könyvismertetés], Állatorvosi Lapok, 1922. 9-10. sz. p. 68.

Egy orvosfeleség 19. századi háztartási naplója

Szeretek főzni, szakácskönyveket olvasni, gyűjtöm is őket. A baráti körben van két kézzel írt, kiadatlan receptgyűjtemény: egy 19. sz. végi és egy két világháború közötti. A tudományosan megvizsgált régi háztartási naplók is érdekelnek. Nemrég került a látóterembe Zlamál Vilmos lányának részletesen ki-elemzett konyhai kiadásokat tartalmazó füzetének publikációja.

Zlamál Vilmos (1803-1886) az ország első főállatorvosa (1838, „regni veterinarius”), a magyar állatorvoslás egyik megalapítója, egyetemünk jeles személysége, akadémikus. Legkisebb lánya, Zlamál Gizella (1852-1944) 1874-ben feleségül ment dr. Janny Gyula (1842-1916) szépreményű orvoshoz, aki 1878-tól a főváros közpórházának sebész főorvosa, 1884-től az Erzsébet Kórház igazgatója, az Országos Közegészségügyi Tanács tagja. Az 1890-es évek jelentették karrierjének csúcsát,

hiszen magánpraxisa széles körben ismertté vált. Betegei közé tartozott Tiszsa Kálmán és István, Andrassy Gyula, valamint jelentős közéleti személyiségek, egyházi vezetők, arisztokraták, országgyűlési képviselők, városatyák, írók és művészek. Szakmai presztízsét mutatja, hogy László főherceg kezelésére is őt kérték fel vadászbalesete után. Külföldön is szaktekintélynek számított.

Felesége, Zlamál Gizella kis megszakításokkal 1875-1915 között vezetett háztartási naplót. Ezeket a család anyagi gyarapodását figyelembe véve három életciklusra osztották, s a kiemelt fontosságú 1875-77 és az 1882-84 közötti időszak elemzését publikálták. A háziasszony által nagy gondossággal és alaposan vezetett, rendkívül értékes és szépen fennmaradt naplók alapján az életkörülményeket, életmódot és a család táplálkozási szokásait vizsgálták.

A családban valamennyi ételkészítés beszerzése vásárlással történt. A virágtól a mézig, a hústól a gyümölcsökig mindent a piacon vettek, ritkán jött árus a házhoz, ám ezt Gizella a naplóban gondosan felvezette. Fűszeresnél havonta egyszer jártak.

A család anyagi és társadalmi helyzetének javulása húsfogyasztásában érhető tetten. A főételek esetében kezdetben a csirke állt az első helyen, míg a sertés- és marhahús fogyasztása csekélyebb mértékű, bár rendkívül változatos volt: pecsenye, rostélyos, felsál, vesepecsenye, borjúszelet. Sokszor került az asztalra „schnicli”, azaz bécsi szelet, vadhús azonban csak kivételesen. Rendkívül nagy súlyt helyeztek a családi ünnepek színvonalas megünneplésére: ezeken a napokon gyakori volt a cukrászdából hozott sütemény, a fagyalt, a minyon és otthon is különlegesebb alapanyagokból főztek. A pörkölt új ételként jelent meg az 1880-as évektől. A halak közül – számomra meglepő módon – igen gyakori volt az angolna, havonta többször fogyasztottak kaviárt, tengeri rákot. A böjti ételek sorában szardínia is található. A katolikus vallású család nagyheti menüje: húshagyókedd: hering, fánk; hamvazószerda: szardínia; nagypéntek: csokoládéleves, mákos metélt; nagyszombati vacsora: sonka tojással, tormával, diós, mákos és szilvalekváros bejgli. A gyümölcsök közül a narancs bizonyult a legkapósabbnak. Italként elsősorban

kávét, bort és sört fogyasztottak, 1882-től pedig már szódavizet is.

Az áttekintett háztartási naplók egyértelműen jelzik, hogy a család kiegyensúlyozott jómódban élt, de gazdálkodását szigorú normák és kötelezettségek szabályozták. A gazdaasszony felelősségteljesen végezte feladatát, komolyan véve a korabeli családi életre felkészítő kézikönyv útmutatását: „Mint házi asszonynak a háztartás legyen fő gondod... azt ügyes kezzel rendezd. Légy takarékos ... a szélsőségeket kerülj, a középúton járj.”

(VA)

Felhasznált irodalom:

Vigh Annamária: Reggeli, ebéd, vacsora a Koronaherceg utcában. Tanulmányok Budapest múltjából, 1999. 28. kötet pp. 319-329.

ÁTE-szerzőktől a Scopusba került publikációk 2022 elején

Bubanova, D., Majlath, I., Vargova, B., Pipova, N., Szekeres, S., & Majlathova, V. Prevalence of relapsing fever spirochete *Borrelia miyamotoi* in *Ixodes ricinus* ticks from eastern Slovakia. *Zoonoses and Public Health*. <https://doi.org/10.1111/zph.12914>

Darnay, L., Miklos, G., Lorincz, A., Szakmar, K., Pasztor-Huszar, K., & Laczay, P. Possible inhibitory effect of microbial transglutaminase on the formation of biogenic amines during Trappist cheese ripening. *Food Additives and Contaminants Part a-Chemistry Analysis Control Exposure & Risk Assessment*. <https://doi.org/10.1080/19440049.2021.2005831>

Gulyassy, P., Todorov-Volgyi, K., Toth, V., Gyorffy, B. A., Puska, G., Simor, A., . . . Kekesi, K. A. The Effect of Sleep Deprivation and Subsequent Recovery Period on the Synaptic Proteome of Rat Cerebral Cortex. *Molecular Neurobiology*. <https://doi.org/10.1007/s12035-021-02699-x>

Gupta, P. S. P., Kaushik, K., Johnson, P., Krishna, K., Nandi, S., Mondal, S., . . . Cseh, S. (2022). Effect of different vitrification protocols on post thaw viability and gene expression of ovine preantral follicles. *Theriogenology*, 178, 1-7. <https://doi.org/10.1016/j.theriogenology.2021.10.024>

Hornok, S., Berkecz, R., Sos, E., Sandor, A. D., Kormoczi, T., Solymosi, N., . . . Hunyadi, A. Arthropod moulting hormones (ecdysteroids) are present in the blood of insectivorous bats. *Mammal Review*. <https://doi.org/10.1111/mam.12283>

Hornok, S., Kontschán, J., Takacs, N., Chaber, A. L., Halajian, A., Szekeres, S.,

. . . Plantard, O. (2022). Rickettsiaceae in two reptile-associated tick species, *Amblyomma exornatum* and *Africanaella transversale*: First evidence of *Occidentia massiliensis* in hard ticks (Acari: Ixodidae). *Ticks and Tick-Borne Diseases*, 13(1), Article 101830. <https://doi.org/10.1016/j.ttbdis.2021.101830>

Kaszab, E., Laczko, L., Bali, K., Fidrus, E., Banyai, K., & Kardos, G. (2022). Draft Genome Sequences of *Lactocaseibacillus rhamnosus* cek-R1, *Lactocaseibacillus paracasei* cek-R2, and *Lentilactobacillus otakiensis* cek-R3, Isolated from a Beetroot Product. *Microbiology Resource Announcements*, 11(1), Article e00921-21. <https://doi.org/10.1128/MRA.00921-21>

Kovacs, D., Pezsa, N. P., Jerzsele, A., Sueth, M., & Farkas, O. (2022). Protective Effects of Grape Seed Oligomeric Proanthocyanidins in IPEC-J2-Escherichia coli/Salmonella Typhimurium Co-Culture. *Antibiotics-Basel*, 11(1), Article 110. <https://doi.org/10.3390/antibiotics11010110>

Nemeth, E., Varga, T., Soltesz, A., Racz, K., Csikos, G., Berzsenyi, V., . . . Gal, J. (2022). Perioperative Factor Concentrate Use is Associated With More Beneficial Outcomes and Reduced Complication Rates Compared With a Pure Blood Product-Based Strategy in Patients Undergoing Elective Cardiac Surgery: A Propensity Score-Matched Cohort Study. *Journal of Cardiothoracic and Vascular Anesthesia*, 36(1), 138-146. <https://doi.org/10.1053/j.jvca.2021.03.043>

Paszti-Gere, E., Szentkiralyi, A., Fedor, Z., Nagy, G., Szimrok, Z., Paszti, Z., . . . Poor, M. (2022). In vitro interaction of potential antiviral TMPRSS2 inhibitors with human serum albumin and cytochrome P 450 isoenzymes. *Biomedicine & Pharmacotherapy*, 146, Article 112513. <https://doi.org/10.1016/j.biopha.2021.112513>

Sahin-Toth, J., Albert, E., Juhasz, A., Ghidan, A., Juhasz, J., Horvath, A., . . . Dobay, O. (2022). Prevalence of *Staphylococcus aureus* in wild hedgehogs (*Erinaceus europaeus*) and first of mecC-MRSA in Hungary. *Science of the Total Environment*, 815, Article 152858. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.152858>

Somogyi, Z., Mag, P., Kovacs, D., Kerek, A., Szabo, P., Makrai, L., & Jerzsele, A. (2022). Synovial and Systemic Pharmacokinetics of Florfenicol and PK/PD Integration against *Streptococcus suis* in Pigs. *Pharmaceutics*, 14(1), Article 109. <https://doi.org/10.3390/pharmaceutics14010109>

Vincze, O., Vagasi, C. I., Penzes, J., Szabo, K., Magonyi, N. M., Czirjak, G. A., & Pap, P. L. Sexual dimorphism in immune function and oxidative physiology across birds: The role of sexual selection. *Ecology Letters*.

Impaktfaktorral rendelkező OA állatorvosi szakfolyóiratok – válogatás

Az utóbbi évtizedekben az emberek figyelme egyre inkább az online elérhető tartalmak felé fordult, legyen szó tudományos vagy más információkról. A szakfolyóiratok egy része is elérhető már online formában, azonban a hozzáférés ezekhez korlátozott. Bár egyre több előfizetéses folyóiratban jelennek meg nyílt hozzáférésű cikkek is, amelyek bárki számára elérhetők, ezek a folyóiratok még mindig a csak előfizetők számára hozzáférhető cikkeket tartalmazták nagyobb számban.

Szerencsére egyre több teljesen nyílt hozzáférésű állatorvos-tudományi szakfolyóirat jelenik meg. E folyóiratok némelyike tekintélyes, régi folyóirat, ám a nemrég alapítottak között is vannak magas presztízsűek. A folyóirat elismertségének, tudományos minőségének jó fokmérője az impaktfaktor. Ez a tudományometriai mutató a folyóiratban megjelent cikkek és a 2 éven belül rájuk kapott hivatkozások arányával jelzi, mekkora hatást gyakorolt a folyóirat adott évfolyama az illető szakterületre.

A mellékelt listában szereplő állatorvosi szakfolyóiratok impaktfaktorral rendelkeznek és otthonról bárki számára hozzáférhetőek.

Népszerű irodalom a könyvtárban

Könyvtárunk minden igényt igyekszik kielégíteni, ezért gondolunk azokra is,

Címe

Bulletin of the Veterinary Institute in Pulawy
Kafkas Universitesi Veteriner Fakultesi Dergisi
Veterinary Quarterly

Journal of Animal Science and Biotechnology
Journal of Veterinary Internal Medicine

Acta Veterinaria Scandinavica
World Rabbit Science
Porcine Health Management

BMC Veterinary Research
International Journal of Veterinary
Science and Medicine
Veterinary Medicine and Science

Veterinary Research Forum
Animals
Veterinary Sciences
Brazilian Journal of Poultry Science

Veterinary Research
Journal of Veterinary Research
Frontiers in Veterinary Science

Onderstepoort Journal of Veterinary Research
Journal of Applied Animal Research

Weboldal

<http://www.degruyter.com/view/j/bvqip>
<http://vetdergikafkas.org/>
<https://www.tandfonline.com/toc/tveq20/current>

<http://www.jasbsci.com/>
[http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1939-1676](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1939-1676)

<http://actavetscand.biomedcentral.com/>
<https://polipapers.upv.es/index.php/wrs>
<https://porcinehealthmanagement.biomedcentral.com/>

<http://bmcvetres.biomedcentral.com/>
<https://tandfonline.com/action/showArticles?journalCode=tvsm20>
<https://onlinelibrary.wiley.com/journal/20531095>

<http://vrf.iranjournals.ir/>
<http://www.mdpi.com/journal/animals/>
<http://www.mdpi.com/journal/vetsci>
http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_serial&pid=1516-635X&lng=en&nm=iso
<http://www.veterinaryresearch.org/>
<https://www.degruyter.com/view/j/jvetres>
http://www.frontiersin.org/Veterinary_Science

<http://www.ojvr.org/>
<https://www.tandfonline.com/toc/taar20/current>

akik a vizsgák után vagy a szünetekben egy kis kikapcsolódásra vágnak. Gyűjteményünk folyamatosan frissülő, népszerű könyveket tartalmazó részében, a 99-es szakjelzet alatt könnyedebb olvasmányokat kínálunk az érdeklődőknek: kutyás, macskás, lovas regényeket, szórakoztató elbeszéléseket az

állatorvosi rendelők hétköznapjaiból, magyar állatorvos szerzők szépirodalmi műveit és visszaemlékezéseit pályájukra, vadászkalandokat. Természetesen David Attenborough, Gerald Durrell, James Herriot és mások méltán népszerű művei is megtalálhatók könyvtárunkban.

